

2008. január

"Segítőkéz" Lelkisegély Telefonszolgálat, Debrecen

Tartalom:

Bevezetés
Rövid hírek, információk
Programjaink
Kicsi mesék 3.
Könyvismertetések
Az ünnep árnyai
Nevető kislexikon
Filmajánló
Idézetek

Bevezetés

Kedves Ügyelőtársak!

Ebben az évben, januárban nem a szokásos közgyűléssel kezdjük az évet (márciusra tettük át a közgyűlést), hanem rögtön továbbképzéssel, ami izgalmas és fontos esemény lesz számunkra január 18-19-én. Utána egy héttel később, január 26-án pedig régiótalálkozóra fogunk menni Szolnokra, ahol az új közös zöldség tapasztalatairól fogunk beszélgetni. Így év elejére van tehát bőven programunk.

Jó ügyeleteket!

Debrecen, 2008. január 10.

Rénes László

Boldog új évet!
No. 102.

Rövid hírek, információk

➤ Fenntarthatóság: félre a púderrel

Ha épp nem a vállalatok társadalmi felelősségvállalásáról esik szó, akkor többnyire a fenntartható fejlődés van terítéken. Van aki a jótékonyág felől közelít, van aki szerint az egész csak PR. De hol az üzlet?

CSR, fenntarthatóság: nem ugyanarról beszélnek

Simon András, a Magyar Telekom (MT) médiakapcsolati igazgatója az Integrált Marketing Kommunikációs Konferencián beszélt a vállalati felelősség és ezzel összefüggésben a fenntarthatóság kérdéséről. A MT kidolgozott fenntarthatósági stratégiával rendelkezik, s kiterjedt adományozási tevékenységet folytat. Szó sincs azonban széplelkűségről.

Simon András szerint a ma divatos CSR (vállalatok társadalmi felelősségvállalása) alapvetően az erkölcs és a filozófia oldaláról közelít, miközben a fenntarthatósági koncepció inkább a "földön jár".

A fenntarthatóság feltétele, hogy a vállalat a gazdaság, a környezet és a társadalom metszéspontjában vizsgálja saját működését, az őt érő, illetve az általa kibocsátott hatásokat. Eszerint ha bármelyik dimenziót nem veszi figyelembe egy cég, működése már nem tekinthető fenntarthatónak.

Felelősség és lehetőség

A fenntarthatóság viszonylatában vizsgálva a felelősségvállalás nem széplelkűség vagy "PR púder", hanem az üzleti siker elengedhetetlen tényezője. Azaz megéri felelősen működni, s bár ez nem minden esetben igazolható azonnal és közvetlen adatokkal, az üzleti eredményekhez való hozzájárulása közvetlenül mindenképpen bizonyítható.

A szakember szerint "aki a jótékonyágba csomagolva érvel, csal". Úgy gondolja, a lényeg inkább abban áll, hogy a működésben

megjelenő addicionális felelősség további üzleti lehetőségeket generál. A fenntarthatóság tehát egyszerre jelent felelősséget és lehetőséget.

A vállalkozás célja eszerint nem a jótékonykodás, hanem továbbra is a profit, ugyanakkor a bevételeket úgy éri el, hogy közben törekszik az önfejlesztésre, nyitott a világra, érzékeny annak változásaira, s képes és hajlandó azokra reflektálni.

Divatból norma

Simon András szerint eleinte trend volt a felelősséggel foglalkozni, legalább szóban, ám csupán néhány cég működött stratégiával is alátámasztott felelősségi koncepciót követve. Mostanra azonban elérte az üzleti szféra a kritikus tömeget, s mivel mind többen foglalkoznak a kérdéssel, a CSR vagy a fenntarthatóság lassan nem annyira érdem lesz, mint "kötelező elem", amelynek figyelmen kívül hagyása anyagilag is mérhető hátrányokat okozhat.

Bár már így is számos sikertörténetről számolhatnak be itthon is az e téren élenjáró cégek, hosszú még az út. Simon András szerint jelenleg mindenki elsősorban az ökohatékonyásra fókuszál. Ez a belső kommunikációban a költségcsökkentés felől közelít, s úgy jelenik meg, hogy "ne égesd az irodában feleslegesen a villanyt" vagy "nyomtasd a lap mindkét oldalára", kifelé pedig a cégek azt kürtölik világgá, hogy milyen takarékosak és hatékonyak, mivel nem pazarolják az erőforrásokat.

A jövő azonban egy ennél elemeltebb közelítés felé mutat. Eszerint a technológiai fejlődés olyan innovációkhoz vezethet, amelyekkel sokkal nagyobb hasznot lehet hajtani, mint mondjuk azzal, hogy a papír mindkét oldalára nyomtat az irodai dolgozó. Példa erre a videokonferencia intézménye, ami

megspórolja az utazás költségeit, és az autókázás okozta környezeti hatásokat is. Az ilyen típusú innovációk ráadásul segíthetik új

termékek létrejöttét, vagy éppen új piacok meghódítását is.

➤ **Üzletemberekhez kerülnek a magyar adományok**

Marketing és Média

A magyarok adakozókedvét használja ki egy német tulajdonú vállalkozás, amelyik adományt kér, de a bevétel nagy része valószínűleg nem a rászorultaknál, hanem a cég tulajdonosainál landol.

A tavaszi egyszázalékos adófelajánlásokkor és karácsony előtt kommunikálnak a legaktívabban a civilszervezetek. Ezekben a hetekben sokan – talán nem is tudatosan, de – egy külföldi tulajdonú vállalkozásnak „adakoznak”.

Pár évvel ezelőtt az UNICEF egy adománygyűjtési akció keretében ajándék naptárakat postázott több tízezer címzettnek. A szórásba jó néhány, kifejezetten szerény körülmények között élő nyugdíjas is beleesett, akik közül sokan szégyenkezve küldték vissza a naptárt, mert még egy kisebb összeget sem tudtak felajánlani. Holott az UNICEF ezt nem is kérte. Az idősebbek jelentős része azonban úgy érezte, nem ildomos viszonzás nélkül ajándékot elfogadni.

Gyakorlatilag erre az attitűdre épít már jó néhány éve a *Szájjal és Lábbal Festő Művészek Kiadója Bt. (SZLF)* is. A közvetve két német magánszemély többségi tulajdonában lévő cég hűsvét és karácsony előtt juttat el – megrendelés nélkül – képeslapokat és naptárakat vélhetően több százezer címzettnek, belátásukra bízva, hogy fizetnek-e érte. Az SZLF Bt. küldeményeivel a fő probléma az, hogy nem felel meg a törvényi szabályozásnak: csak postafiókcímet adnak meg, nem szerepeltetik az adatkezelő nevét, a címzett adatainak forrását, a letiltás jogát és menetét. Ezeket a felvetéseket a cég német tulajdonosainak kézbesítési megbízottja, Malatinszky László csak részben kommentálta. Annyit mondott el, hogy ők kezelik az adatokat, és ha valaki nem küld pénzt, azt leiratkozásnak veszik.

„Sokan nonprofit szervezetként tartják számon a szájjal és lábbal festő művészek alkotásaiból készült képeslapokat árusító profitérdekelt céget is” – olvasható a Nonprofit Kutatócsoport Egyesület egyik felmérésében. A társaság küldeményében ugyan külön felhívja a figyelmet arra, hogy nem alapítványról van szó, ám az emberek többsége vélhetően mégis adományozási szándékkal adja fel a mellékelt csekket. Abba ugyanis nem gondolnak bele, hogy a képeslapok ellenértékeként átküldött összeg nem egy az egyben a művészekhez kerül, a pénz pontos útja egy kívülálló számára követhetetlen.

Annyit lehet tudni, hogy az SZLF Egyesület ösztöndíjat biztosít néhány művészeknek, az SZLF Bt. pedig tőlük szerzi meg a képek jogát, ám ennek pontos menetéről és összegéről nincs információnk. Mindenesetre a cégadatok szerint *a társaság a tavalyi évben 70 millió forintos adózás előtti eredményt ért el, 565 millió forintos nettó árbevétel mellett.* Előbbi volt már több is, 2004-ben például 95 millió forint.

Malatinszky László azzal indokolta az általuk alkalmazott konstrukciót, hogy az SZLF Egyesületnek kockázatos lenne kvázi vállalkozásba fogni, ezért végzik – nemcsak nálunk, hanem világszerte – profitorientált kiadók a képeslapok értékesítését.

Adakozóbb idők

Jó néhány civilszervezet azonban nem fél a kockázattól és maga gyűjt adományokat, ez esetben pedig a pénz útja is egyértelmű, hiszen közvetlenül a támogatandóhoz kerül. Ezt a módszert követi az SOS Gyermekfalu Egyesület, amely tíz évvel ezelőtt szervezte első adománygyűjtő DM-akcióját, s mára a bevételük legnagyobb része ebből a forrásból érkezik. Karácsony előtt százezres nagyságrendben postáznak leveleket, részben

olyanoknak, akik korábban már küldtek nekik adományt, részben pedig hideglistára – ez a DM-es szakzsargonban az újonnan megszólítottakat takarja. „Három és harminc százalék között szóródik az adományozási arány, utóbbit értelemszerűen azoknál lehet elérni, akik korábban már küldtek pénzt” – ecseteli az eredményességüket Jávorszki Iván, az SOS Gyermekfalu elnöke.

A DM-akciók szervezésével foglalkozó CID Cég-Info Kft. ügyvezetője, Szabó József szerint a civilszervezeteknek érdemes az SOS Gyermekfalu mintáját követniük, ugyanis viszonylag nagy pontossággal prognosztizálhatják a várható bevételeket. A szakember állítása szerint *minden 1000 forint ráfordításra már az első „hideglistás” körben visszajöhet 1500 forintnyi adomány.* Tapasztalatok szerint az idősebbek adakozóbbak, bár akadnak olyan témák, például a környezetvédelem, ahol a fiatalabbakat érdemes megcélozni. A CID Kft. praxisában ilyen volt a Greenpeace kampánya.

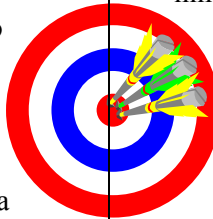
Fukar média

A civilszervezetek többségét mindenesetre hidegen hagyják a DM-megoldások, nagy részük kizárólag a tavaszi egyszázalékos adófelajánlásokra koncentrálnak, rendszerint valamilyen hagyományos hirdetési formát választva. Az adózók a potenciális 26 milliárd forint helyett jelenleg még mindig csak 14 milliárról rendelkeznek, tehát bőven vannak még tartalékok a piacon. „A

médiatulajdonosok nyitottak, akár ingyen, de maximum féláron befogadják a TCR-hirdetéseket” – mondja Tóth Orsolya, a hajdan a Pető Intézet médiavásárlását intéző ZenithOptimedia ügyvezetője, külön kiemelve a National Geographic Tv, az Axel Springer és a Rádió 1 együttműködési hajlandóságát.

Simon Zsolt, a Mediaedge:cia ügyvezetője már nincs ilyen jó véleménnyel a médiatulajdonosokról. „A reklám- és médiaügynökségek ilyenkor ingyen dolgoznak a civilszervezeteknek, ezért furcsa, hogy sok médiacég már-már piaci árat kér a TCR-hirdetésektől.” A legtöbb rossz tapasztalatuk a sajtóval van. A plakátcégek a legkorrektebbek, szabad felületeiket többnyire önköltségen – 2-3 ezer forintos ragasztási díjért – odaadják. A tévéknél elsősre jól hangzik a 90 százalékos TCR-kedvezmény, ám a felpumpált tarifaárak mellett még ez is 100-150 ezer forintot jelent egy félperces szpotért.

A Mediaedge:cia vezetője a fő gondot abban látja, hogy a médiumok együtt kezelik az adománygyűjtő és a közérdekű hirdetéseket. Korrekt megoldás az lenne, ha a TCR-helyeket ingyen adnák, a közérdekű reklámokért pedig a mostani TCR-árszabást kérnék. Simon Zsolt úgy véli, a médiatulajdonosok akár létre is hozhatnának egy formális szervezetet. Mindegyikük felajánlaná a TCR-re szánt szabad kapacitását és eldönthetné, hogy mikor, melyik szervezetnek mekkora felületet biztosítanak.

➤ Komótos étkezés: Élmény az asztalnál

Nem leli örömét a vásárlásban, a főzésben, de már az evésben sem? Rendszerint elégedetlen a kosztal, amit ön elé tesznek? Csalódottságát is csak rohanás közben tudja kifejezni? Legfőbb ideje, hogy csatlakozzon a Slow Food - komótos étkezés - mozgalom lakhelyéhez legközelebb eső helyi csoportjához.

"Zaklatottan, gyanakodva vásárolunk, félszívvel főzünk, üveges szemmel lapátolunk, indignálódva kérjük a számlát. Nem jó az állagunk. Régi receptek, ízek, szokások tűnnek el, családok mennek tönkre, régiók és egész országok gasztronómiai kultúrája sivatagosodik el. A táj is egyre érdektelenebb, a biokémiai mutatókkal előállított ételszerűségek a vevőre és a természetre egyaránt veszélyesek. Hovatovább a lassúságra,

az érzéki örömekre áhító

különcöknek nálunk, Olaszországban is illegalitásba kell vonulniuk." Állítólag így pufogott húsz éve a római gasztronómiai szakíró, Carlo Petrini, amikor szokásos délutáni sétája közben a Spanyol lépcsőhöz ért. A szívének oly kedves helyen kis híján szívszélhűdést kapott: épp egy új McDonald'sot kezdtek el építeni. Hogy a métely az ízeire büszke város közepére is befészkelhette magát, úgy felpaprikázta Petrinit, hogy a visszavonulás helyett kardot rántott. Lázasan szervezkedni kezdett, és elvbarátaival 1989-ben Párizsban megalapította a nemzetközi *Slow Food* mozgalmat. A *fast food* által szimbolizált jelenségek okai és következményei ellen szövetkezők jelképe egy csiga lett. Ma száz országban, százezer taggal, négy központi irodával ugyanazt akarják, mint az elején: "Megóvni az asztal örömeit a modern, gyorséttermi ételek és életmód homogenizáló hatásaitól." Az előretörő génmódosítás, tökélyre vitt ízfokozás, burjánzó hipermarket- és étteremláncok időszakában ez szerintük aktuálisabb, mint valaha.

A Slow Food követői szerint minden népnek joga van a saját ízeihez, terményeihez, konyhájához, miként biológiai és kulturális sokféleségéhez is - jogunk volna a helyi, kis közösségek gondos munkával megtermelt,

egészséges étkeinek fogyasztásához és persze megóvásához. És persze jár a nyugalom is, ami épp az asztalnál kezdődne, ha az élelmiszeripari tömegtermelés békén hagyná. Ezek után nem csoda, hogy a lassulni vágyók szerteágazó ellenállói tevékenységet végeznek. Nemzetközi hálózatuk foggal-körömmel, védjeggyel és promócióval óvja, támogatja egy-egy tájegység hagyományos, speciális ízeit, mezőgazdaságát.

A nemzeti slow food piacokon összehozzák a kistermelőt és a fogyasztót. Egyik fő törekvésük, hogy értékeiket becsempésszék az alsó- és középfokú oktatásba, az idegenforgalomba, de ott legyeskednek az élelmiszer-biztonság, valamint egyéb alkalmazott tudományágak körül is. Piemonti központjukból nemzetközi kiállításokat, vásárokat, konferenciákat szerveznek, saját gasztronómiai egyetemük van, a közvéleményt a csigas márkajelű éttermekben, újságokban és nemzetközi bestsellerben (a HVG kiadónál néhány éve magyarul is megjelent Petrinitől *A lassúság dicsérete*) próbálják megdolgozni. Szabad idejükben pedig helyi csoportjaikban, az úgynevezett *konvíviumok*ban jönnek össze, hogy komótosan és élvezettel egyenek-igyanak. Minőségi alapanyagokból, nagy odafigyeléssel készült fogásokat.

Két évtizedes küzdelmük állítólag tevékenyen hozzájárult a táplálkozásban is egyre növekvő egészségtudatossághoz, ugyanakkor a mezőgazdaság helyi alapon történő újjászervezésének igényével fellépő mozgalmat számos bírálat éri. Kritikusai szerint jobb esetben egy anakronisztikus, elitista bagázsról beszélhetünk, amely bűnös módon lenézi a népelelmezésben kulcsfontosságú élelmiszer-termelési és -készítési eljárásokat, mások szerint lecsúszó parasztok, manufaktúrák és vendéglátósok ravasz és elkeseredett marketinges lobbija próbálja versenyképtelen termékeit és életmódját mesterségesen életben tartani. A komótos étkezők azzal vágnak vissza, hogy *az igény maguktól a fogyasztóktól származik, másrészt a helyben megtermelt élelmiszerek végeredményben olcsóbbak volnának, hiszen nem kéne a termékeket sok esetben hetekig utaztatni, és ezzel temérdek vegyszert megtechnológiát mellőzhetnénk. A globális*

mezőgazdaság árudömpingje eszerint többek között a mesterségesen alacsony üzemanyagárak miatt tarol, az élénk terített bőség árában pedig a hajózási útvonalak védelme és a szisztémát működtető egyéb katonai akciók kiadásai sem jelennek meg. Ezeket egyéb adók formájában fizetjük meg.

A néhány éve Magyarországon is gyökeret vert Slow Food hazai hívei még gondolatban sem mennek ilyen messzire. "Nem felforgatók vagyunk, inkább, mint akik vasútmodellekért lelkesednek. *Fékezni a globális nyomást, keresztbe feküdni reménytelen*" - halljuk Erdős Zoltántól, a Komótos Étkezésként fordított mozgalom koordinátorától, aki szerint nem mondhatunk le az ipari mezőgazdaságról, a multikról, de igazságtalanság volna, ha nem lehetne legalább mutatóba megőrizni egy másik kultúra értékeit. "A régi ízekeket, receptúrákat, a generációk által kipróbált ételek iránti kötődést - akár egy génbankban - már a biztonság kedvéért is érdemes megőrizni, hogy legyen visszaút, ha netán kiderül, hogy a mostani kosztot nem bírja a gyomrunk." Erdős élelmiszer-ipari vegyészmérnökként saját szemével látja, milyen gyors átalakuláson megy át a táplálkozás, hányféle adalékanyag jut a szervezetbe, amelyek együttes és hosszú távú hatásairól nem tudunk semmi biztosat. "És ezen családok, fajták, tájak és kultúrák túlélése is múlhat - mondja. - Itthon ez még fontosabb: a globális mezőgazdaság nyomása alatt sorra dőlnek be a megszokott magyar termékek."

Ehhez képest azonban túlzás volna magyar mozgalomról beszélni, a Komótos Étkezés egyelőre hat helyi csoportot (kettő Budapesten, valamint Debrecenben, Pécsen, Szatmárban és a Kiskunságban) és pár tucat embert jelent - zömmel hobbitevékenységet. Minden konvívium

a tájjellegűt kutatja,

eszi és élteti, a lassúság sejtjeiben vendéglátós, muzeológus, néprajzos, borász, cukrász, újságíró, turisztikai szakember ül egy asztalhoz. A régi ízek barátai kóstolókat, élménybeszámolókat, közös főzéseket tartanak, ahová a saját gyártású kecskesajtot, erdőben lelt medvehagymát, kihalófélben lévő Mariska barackot, ritka borokat, vert mézest, füzéres vásári perccet, milotai diót, mangalicakolbászt, házi szilvalekvárt hoznak magukkal. A szatmáriak éves monstre

eseményüket augusztus utolsó hetében tartották: hét nap alatt hét falu "étkultúrája" bontakozik ki szilvával, dióval, pálinkával, lekvárokkal, rétesekkel, halászevekekkel, hús- és vadételekkel, házi tésztákkal - a csoport etalonnak számít, mert kistelepülési összefogással született. A "Kóstolja meg Magyarországot!" országos találkozó idei fordulóját a nyíregyházi falumúzeumban tartották szeptember közepén. (Programokról, csoportokról bővebben a www.slow-food.hu honlapon.)

Hogy ebbe itt-ott némi mítosz, akár sznobéria is keveredhet, azt Erdős Zoltán szerint is nehéz volna tagadni. Ebből azonban állítólag senki sem csinál hasznot, legalábbis a hazai konvíviumokban. Egy négyfős kóstoltató csoport összesen húszezer forint bevételt szedett össze a legutóbbi szatmári rendezvény során. A hagyományozhoz való ragaszkodás ma inkább idő- és költségigényes hobbi, de a komótoság szelleméből szerencsére viszonylag egyszerűen is kivehetjük a részünket. "Keressünk egy kis piacot. Barátkozzunk össze a termelőkkel, győződjünk meg arról, honnan származik, miként készül az adott termék. Hetente legalább egyszer közösen vásároljunk, főzzünk a családtagokkal, barátokkal. Próbáljunk ki régi recepteket. Lassan, élvezettel együnk, közben megjön a kedvünk, hogy beszéljünk" - tanácsolja Erdős Zoltán.

Rendekné, Olga, kiskunsági gazdálkodó és családja mangalicakolbásza eddig az egyetlen magyar termék, amely nemzetközi oltalom alá került. A futóhomokkal (helyi változatban: fosóhomokkal) körbevett húszhektáros gazdaság Lajosmizse közelében található. Rendekék régi magyar, illetve alternatív fajtákat is termesztenek, vegyszer nélkül. Rendben tartják a körülöttük található természetet, helyi anyagból építkeznek, fűtenek, és megharcolnak a tájért: sikerrel torpedóztak meg egy trágyalerakót, és ellenzik a helikopteres pusztanézést. A kapuban két borjú méretű házörző terel befelé, a tornácon menta, kapor, paprika szárad, egy üvegben sűrű zöld diólikőr készül, a köcsögben aludttej. Többfunkciós kemencében kenyeret sütnék, kolbászt füstölnek, gyógynövényt szárítanak. A szárazságtűrő homoktövisnek állítólag minden porcikája gyógyít, és az import citrusfélét is kiváltja. "Minek enni olyat, ami

két hetet utazott és meggazosítják" - vallja Rendezné, aki azt szeretné, ha minél több régi termény fennmaradna, mert azok szerinte egészségesebbek. A paprika, paradicsom, uborka, hagyma mellett ezért szegfűkörtét, batulalmát, pogácsalmát és bőralmát, csicsókát, lóbabot termelnek, amit eladnak vagy saját márkanéven zöldségkonzervként hoznak forgalomba. Rendeék fájlják, hogy a régi fajták szaporítóanyagához egyre nehezebb hozzájutni. A kerekegyházi nyugdíjasok cserélgetnek még egymás között, vagy a kecskeméti és tápiószelei agrárkutató intézetektől lehet szerezni belőlük. Kereskedelmi forgalomban már jobbra csak külföldi magvakat kapni, amelyek Olga tapasztalata alapján

ízetlen termést hoznak,

és nem is bírják a magyar földet - a bolti, tápoldatban cseperedő fóliás paradicsom szinte nem is ér talajhoz. A tyúk, kacska, liba ólja mellett a húsáért tartott rackajuh lakik, az egyetlen szamár télen trágyát hord, de "amúgy nem töri össze magát". A harminc mangalica nincs a helyén, rátúrták a homokot a villanypásztorra, és kísértáltak." A tilos nekik is jobb." A szőrös jószág az ősi magyar zsírsertés és egy szerb fajta keresztezéséből született, a rokonság ezen ágát Olga nem szívesen hangsúlyozza. A gyorsan hízó fajták a gazdálkodó szerint csak a szemnek jók, a gyomornak nem, egy rendes disznó két év alatt hízik meg - a hagyományos mangalica telítetlen zsírsavakat, jófajta koleszterint tartalmaz, a húsáru egy része a Lehel téri csarnokban talál gazdára. "Ez nem az a beállós fajta" - figyelmeztet az asszony, amikor a visszatérő állatok dühösen rőfögve menekülnek a fényképezőgépek előtt. A kerítésen

átmászva azért megpróbáljuk a lencse elé terelni őket, de csúfos kudarcot vallunk, állítólag egy év, míg az ember alapfokon megtanul kanászcodni.

"A Slow Food-oltalom úgy lett, hogy idetévedt egy ember, és evett a mangalicából" - meséli Rende Olga, miközben kolbászt, szalonnát, házi kenyeret, zöldséget tesz elének. Innentől nehéz figyelni. A sajátos, paprikásan fűszeres íz híre valahogy eljutott a mozgalom vezetéséhez, akik Piemontból eljöttek látogatóba. Haraptak, összenéztek, nyeltek, megrázták a kezét, le kellett írnia, hogyan és miből készül a kolbász. Azóta jegyzik őket, bekerülnek a kiadványokba, nemzetközi kiállításokra mennek, kapnak ingyenstandot, fizetik az útiköltséget, segítenek nekik a hírverésben, Olgát már a BBC is meginterjúvolta. Cserébe mozgalmárkodni kell, így jött létre a helyi, kiskunsági konvívium, ahol a kulturális-kulináris túraútvonalon a vendégekkel kamráról kamrára járnak a tanyákat. A család hagyományörzőként is aktív, a parasztház valóságos múzeum. Rendeék iskolákba járnak előadásokat tartani, "hogy ne csak a chipset egyék a gyerekek", szemünk előtt tízóraira oldalast harapdáló alsósok képe jelenik meg. Mi is enni kezdünk, a kutyák a lábunkra ülnek. Mohón rágunk, nagyokat nyelünk, és mire lefékezünk, három lovas kocsival érkező német vendégek törik meg a farm csendjét. A turizmusról nem lehet lemondani, a gazdaság legfeljebb a családot tartaná el, állami támogatást ugyanis csak ötven állat felett lehet igényelni.

Linder Bálint

CIKKEK

SLOW FOOD cikksorozat a "Pincér" folyóiratban, 2005 májusától szinte minden számban.

SLOW FOOD bemutató cikk a "Képmás" 2006 augusztusi számában

SLOW FOOD cikksorozat az "Élelmezés" folyóiratban 2003 novemberétől több számban

ERDŐS, Z.: (2004): Élelmiszerek, ételek és a globalizáció.

1. Lokális kérdések egy globális világban. Élelmezési Ipar LVIII. (1). 2-4.
2. Slow Food – a "lassú étel" mozgalom. Élelmezési Ipar LVIII. (2). 38-41.
3. Hatások és tendenciák. Élelmezési Ipar LVIII. (3). 65-70.
4. Lehetőségek. Élelmezési Ipar LVIII. (4). 97-101. o.

P. SARDO, B. KULIG, A. MOSZKOWICZ: A tátrai hegyi pásztor kultúra, az Oscypek juhsajt és a krakkói-galíciai étkezési hagyományok.

Három cikk a Slow folyóiratban: Slow, 2003 / 4. sz, 112-123. o.

ERDŐS, Z.: Párizsi piacok. Élelmezés 2004 / 4 sz.

Programjaink

2008. I. félév

Dátum	Nap	Időpont	Megnevezés
JANUÁR			
Január 7.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰	Esetkonzultáció
Január 18.	Péntek	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰ 17 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	Szupervízió Egyéni szupervízió
Január 19.	Szombat	10 ⁰⁰ – 13 ¹⁵ 13 ¹⁵ – 14 ⁰⁰ 14 ⁰⁰ – 17 ¹⁵	Továbbképzés Ébédid □ Továbbképzés
FEBRUÁR			
Február 4.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰	Esetkonzultáció
Február 15.	Péntek	17 ⁰⁰ – 19 ³⁰ 18 ¹⁵ – 18 ³⁰ 16 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	Szupervízió szünet Egyéni szupervízió
MÁRCIUS			
Március 3.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 20 ³⁰	Közgyűlés
Március 14.	Péntek	17 ⁰⁰ – 19 ³⁰ 18 ¹⁵ – 18 ³⁰ 16 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	Szupervízió szünet Egyéni szupervízió
Március 31.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰	Esetkonzultáció
ÁPRILIS			
Április 18.	Péntek	17 ⁰⁰ – 19 ³⁰ 18 ¹⁵ – 18 ³⁰ 16 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	Szupervízió szünet Egyéni szupervízió
Április 28.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰	Esetkonzultáció

MÁJUS			
Május 16.	Péntek	17⁰⁰ – 19³⁰	Szupervízió szünet
		18¹⁵ – 18³⁰	Egyéni szupervízió
Május 26.	Hétfő	18⁰⁰ – 21⁰⁰	Esetkonzultáció
JÚNIUS			
Június 13.	Péntek	17⁰⁰ – 19³⁰	Szupervízió szünet
		18¹⁵ – 18³⁰	Egyéni szupervízió
Június 23.	Hétfő	18⁰⁰ – 21⁰⁰	Esetkonzultáció
NYÁRI SZÜNET			
AUGUSZTUS			
Augusztus 18.	Hétfő	18⁰⁰ - 21⁰⁰	Esetkonzultáció
Szeptem- ber 1.	Hétfő	18⁰⁰ - 21⁰⁰	Esetkonzultáció

Optimista Klub

1998-ban indult útjára Magyarország területén immár népszerűvé vált Optimista Turné, melynek keretében iskolákban, művelődési házakban meghívott vendégeink által előadásokat (hogyan legyünk optimisták, miért jobb mosolyogva élni...), zenés táncesteket tartunk. A 8000 klubtag, aki máig azonosult a Klub célkitűzéseivel, ingyenes rendezvényekkel (Globe Színház, Gerbeaud, Korridor Cafe, Cameleon Club, Állatkert, egyéb), gyermekdivat-bemutató, arcfestés, mosolypályázat, farsangi multság keretén belül szórakoztatjuk. 1999-ben weboldalunkat sajtótájékoztató keretében mutattuk be a nagyerdeműnek, ami idővel túlnőtte önmagát, s ezért egy új portál elkészültjét jelentjük be 2004-ben az érdeklődő újságíróknak, mely reményeink szerint nagy nyilvánosságot kap. A Klub vezetésének igen jó kapcsolata van a médiákkal. Mivel nem csak profitorientált intézményekkel alakítottunk ki jó kapcsolatot, hanem civilekkel is úgy, mint a Gyermekvédő Liga képviselője, Kempf József, akikkel közös tábort valamint tréningeket vezetünk-vezetünk, Garabonciás Egyesület, Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége képviselője Gönci Zita, Sulinet, PszichoDiák Egyesület, Battonya - SOS Falu, ezért egyre kevesebb azon érdeklődők száma, aki még nem hallott az Optimista Klubról.

Mivel valamennyi általunk nyújtott szolgáltatást klubtagjaink ingyen vehetik igénybe, így a

támogatók felkutatása és együttműködése közel hét esztendeje a klub alappillére. Köszönjük, hogy alapítványunkat, ezen keresztül az Optimista Klubot megannyian igen sokan anyagilag illetve ajándéktárgyakkal támogatták.

Legutóbbi hírlevelükből részletek:

Közméltósága folyóirat oldalain bemutatkozik az OK

Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy a Közméltósága 2007. decemberi számában bemutatkozási lehetőséget kapott az Alapítvány, Optimista Klub s más non-profit kezdeményezéseink.

Hisszük, ha a döntéshozók és kollégái a 2008-as évben az Optimista Klub mentálhigiénés program sorozatot is magukénak érzik, "Járj a napos oldalon" és "Egy mosollyal többet érsz el, mint gondolnád. Egy kis humor, pozitív hozzáállás segíteni fog, hogy mindig tudd: az élet szép." folytatodhat a pozitív változás a fejekben, s ettől mindenkinek optimistább és derűsebb éve lesz.

Megalakul az Optimista Ügynökség

Az Egy Optimista Magyarországiért Alapítvány keretén belül létrehoztuk az Optimista Ügynökséget, amelynek célja, hogy segítséget nyújtson különböző nonprofit kezdeményezések népszerűsítésében. Megalakulása után rögtön egy nagyon fontos ügyben tudott segíteni az Ügynökség. A Panda Security szoftvereket forgalmazó cég felajánlott 20 kórháznak teljeskörű, vírusirtót. Ez közel 50 millió forintos segítség azoknak, akiknek nagy szükségük van rá. Minél több helyre való eljuttatásban és népszerűsítésben segített az Optimista Ügynökség. Az akció igen sikeresen zárult, mivel több, mint 100 helyen jelent meg az interneten (többek között pafi.hu, hirado.hu, mti.hu, nonprofit.hu, prherald.hu, hirextra.hu, stb) és a legtöbb kórház megkapta e-mailben is a felhívást.

A program zárásáról és az eredményéről

hamarosan beszámolunk.

Elkezdjük a munkálatokat az első Optimista központunk kialakításában

Mosoly Pusztá, Pusztán Mosoly elnevezésű központunk létrehozásán munkálkodunk, ahol nem csak fiataljaink, hanem az idősebb korosztály, a "nevet-ösök" is bemutatják, hogyan lehet az alagút végén a fényt meglátni. A Központ munkájában az Optimista Könyvtár állománya is segíti az érdeklődőket, akiknek az anonim pszichológiai tanácsadást is ingyenes nyújtjuk.

Továbbra is várjuk a segítséget!

KÖSZÖNJÜK!

Optimista Könyvtár

Most már nem csak optimista bibliográfiával, hanem valódi könyvállománnyal is rendelkezik az idei évben létrehozott Optimista Könyvtár.

A rengeteg felajánlásnak köszönhetően (Bagolyvár Kiadó, Brambauer kiadó, CSNA Alapítvány, DEMOS Alapítvány, Edge 2000 Kiadó, EKM Egyesület, ETK, Evangéliumi Kiadó, Grimm Könyvkiadó, Jaffa Kiadó, Kálvin Kiadó, Liget Műhely, Magyar Almanach Kiadó, Magyar Állami Földtani Intézet, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, Mandorla-Ház, Múlt és Jövő, Nyitott Könyv, Regionális Grafológusképző és Szakértő Központ, Révai Digitális Kiadó, Spirit(US), Századvég Kiadó, Tericum Kiadó, Tudomány Kiadó, Typotex, Verlag Dashöfer Szakkönyvtár, Who is Who) is köszönhetően több mint 6000 darab könyvvel rendelkezik könyvtárunk, amelyet önkénteseink folyamatosan

rendszernek, az állományt feldolgozzák, így hamarosan megnyithatjuk virtuális kapuinkat a nagyérdemű előtt. Kölszönzéshez nem feltétel, hogy optimista legyél!

1% os bevételből több mint 500.000 forint

Minden optimista hírlevél olvasónak ezúton mondunk köszönetet, hogy nekünk adta adója 1%-át, így közel 530.000 Ft-ot kaptunk, amelyet a könyvtár kialakítására, bővítésére fordítunk. 2008-ban is 1+1%-ot ne hagyja, hanem adja! Mindegy kinek, a lényeg, hogy legyen a civileké!
Adó 1%: 18161911-1-41 Második 1%: 1524 (technikai szám)

Megújul az OPTIMISTAKLUB.HU portálunk.

Hamarosan megújul honlapunk, és újabb funkcióval bővítjük. Egyik legfontosabb változás, hogy többek kérésének eleget téve beindítjuk az Optimista Társkeresőt. A funkciót regisztrált klubtagjaink használhatják. Ne lepődjete meg, ha új funkciókra való feliratkozási e-mailt fogtok tőlünk kapni. Ha nincs párod, itt előbb fogsz találni, hisz ez az a hely, ahol mindenki optimista.

Népszerű az anonim pszichológiai tanácsadás.

Továbbra is várjuk az anonim pszichológiai tanácsadásra a levelet, amelyekre szakértőink válaszolnak. Különböző problémákkal kereshetik fel önkéntes segítőinket, akik naponta 8-10 levelet

tudnak megválaszolni, ezért ha nem jön azonnal a segítség, ne keseredj el, hamarosan választ kapsz, légy türelmes, optimista klub 2. pontja

Hamarosan indul a Mosolypontok.hu portál ahol csak pozitív híreket olvashattok.

Sok helyről halljuk, hogy jó híreket akartok olvasni. Ezért hoztuk létre az optimista újságírást, mint intézményt, ahova olyan cikkek beküldésével jelentkezettek, amik már valahol megjelentek és azt a pályázó optimista hangvételűre alakította.

Legújabb kezdeményezésünkhöz, a MOSOLYPONTOK-hoz sikerült a First Class Group szervezetet megnyernünk, - amelyet Záborszky Mátyás képvisel- hogy elkészítse az egyedülálló oldalt. Miért is lesz egyedülálló az oldal? Mivel ide tölthetik fel pályamunkáikat a vállalkozó kedvű hivatásos és amatőr újságírók, azokra voksolni lehet majd, és egyéb szolgáltatások lesznek majd elérhetők a portálon.

A szavazók között értékes ajándékokat sorsolunk ki, a hír beküldők között több millió forintot osztunk szét, melynek szakmai elbírását Kecskés István, a DUE elnöke, Molnár Mária újságíró, Szívós Mónika fejevadász, újságíró, Dr. Vass László BKF rektora, Dr. Varga Mihály, a PR Herald főszerkesztője vállalta magára. Köszönjük! Nagyon várjuk, hogy a pozitív olvasói szokások formálása érdekében létrejött oldal elnyeri-e a tetszésedet. Kérlek, segítsétek munkánkat, hogy majd megírjátok a véleményeteket az info@mosolypontok.hu címre.

"Semmi nem ér fel a győzelem ízével, csak a nevetés és a barátok szeretete" (Hilaire Belloc)

Egy optimista Magyarorszáért
www.optimistaklub.hu

Kicsi mesék 3.

A SZESZÉLYES KISCSIKÓ

Florian meséje

A szeszélyes, nagyon szeszélyes, sőt makrancos kiscsikó sokszor idegesítette a papáját. Mindent elkövetett, hogy fölkerelkedjenek valahová. Pedig azon a mezőségen, ahol élt, dús fű zöldellett, friss vizű patak csobogott. Az volt a paripáknak való paradicsom!

A csikó addig nyafogott és rakoncátlankodott, míg meg nem győzte apját, hogy levegőváltásra van szüksége.

Útnak eredtek, fölkapattak a szélkorbácsolta hegyhátakra, patájukra véresre sebző éles szirttalajokon csetlettek-botlottak, kopár síkságokon vágattak végig, ahol szakadt róluk a veríték, és gyötörte őket a szomjúság. Eleinte vágattak, mint a vihar, aztán száguldásuk ügetésbe váltott át, majd poroszkálássá, végül léptetéséssé lassúdott...

Aztán amikor bealkonyult, a csődör szépszerivel visszavezette a fiát oda, ahonnan ... útra keltek!

A csikó meghempergőzött a legelő üde fütengerében, és így nyihogott:

- Milyen gyönyörű helyre hoztál, papa! Csodálatos! Maradjunk itt!

Amikor aztán fölvirradt, a kis paci persze ráismert arra a rétre, ahol megszületett, és szégyenkezve csüggesztette le fejét, amikor apukája ekként figyelmeztette:

- Soha ne vágyakozz többre, mint amennyi valóban elég neked!

A SZÓFUKAR PAPAGÁJ

Indiai mese

Ennek a mesének valóban szerfölött szűkszavú papagáj a főszereplője. Ugyanis csak ennyit bírt mondani: „Kétségkívül!”

Ezért aztán a gazdája egy szép napon úgy döntött, hogy elkótyavetyéli.

- Mennyit kér érte? - érdeklődött tőle egy tudós professzor, aki épp könyvet írt a papagájokról.

- Legyen az ára ... egymillió? - próbálkozott az eladó.

A professzor azok közé tartozott, akik még komoly összegnek tartják az egymilliót, ezért tanácstalanul tétovázott. Majd hirtelen ötlete támadt: a papagájhoz fordult, és megkérdezte:

- Csakugyan megérsz egymilliót?

- Kétségkívül! - válaszolta a papagáj.

A professzor erre úgy döntött, megveszi a papagájt. Hanem aztán, amikor napjában százszor is ugyanezt a választ kapta a legkülönbélebb kérdésekre, haragra gerjedt, és fölfortyant:

- Csak egy magamfajta hígvelejű vehetett meg egy ilyen hígvelejű madarat!

- Kétségkívül! - vigasztalta a papagáj.

A RÓKA FARKA

Afanaszjev meséje

Egyszer a róka észrevette, hogy jókora kutyafalka rohan a nyomában. Nosza, gyorsan belebújt a legelső alkalmas lyukba, ott pedig az jutott eszébe, hogy megkérdezze tulajdon szemétől:

- Kedves szemecském, te mit műveltél, miközben én iszkoltam, hogy megmeneküljek az üldözőim elől?

- A földet fürkésztam, nehogy még megbotoljal valamiben!

- Hát te fülecském?

- Figyelmesen hallgatóztam, hogy megállapítsam, sikerült-e egérutat nyerned a kutyák elől!

- Hát te, farkam, mit csináltál, miközben én futottam?

- Gyakran a lábad közé akadtam, hogy fölbuktassalak, hadd érjenek utol a véredek!

- Hej, te áruló! - kurjantotta a róka. - No, ezt megkeserülöd!

Azzal kidugta a farkát az odúból, meglengette, és dühösen rikácsolta:

- Kutyák! Kapjátok be a farkamat!

A kutyák tüstént ott termettek, agyaraikat belemélyesztették a farkba és természetesen a rókába is.

Azóta az orosz közmondás úgy tartja, hogy aki a farkát kockáztatja, annak veszendőbe megy a feje is.

A KACSACSŐRŰ EMLŐS MEG AZ OROSZLÁN

Melegari meséje

Az oroszlán, az állatok királya, egy ízben felséges színe elé hívatta a kacsacsőrű emlőst, és fennköltén a magasba tekintve, az alábbi kisdedszónoklattal hozakodott elő:

- A pofád olyan, mint a kacsacsőr, pedig az madár. Viszont négy lábad van, akár a kutyának, a bundád is olyasféle, és ami a legborzasztóbb, minden mancsodon öt ujj van, akár az embernek. A kicsinyeid tojásból kelnek ki, akárcsak a kiscsibék, de az emlőd tejét isszák, akárcsak a bocsok, mikor a nőstény medve szoptatja őket.

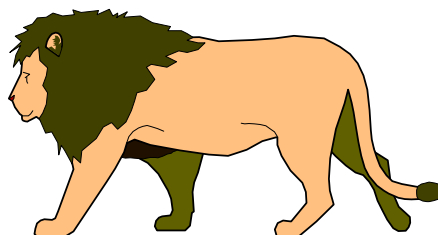
- No és? - kérdezte kíváncsian a kacsacsőrű emlős.

- No és akkor, úgy vélem, előbb vagy utóbb ugyanúgy bőgsz majd, mint jómagam. Márpedig azt nem hagyhatom annyiban!

Emígy szólván, azaz bőgvén, hosszú karmokkal fölszerelt mancsával a kacsacsőrű emlősre csapott.

Hanem csak hült helyét találta a kacsacsőrű emlősnek. A fifikás jószág ugyanis idejekorán fölfigyelt, szép csöndben lyukat kapart a földbe, s ezen az alagúton át nyomtalanul eltűnt.

Mert csakugyan, az oroszlán nagy bosszúságára, a kacsacsőrű emlős ázni is tud: akárcsak a vakond!

A SZIGET VARÁZSLÓNŐJE

La Fontaine után

Egy távoli szigeten egy varázslónő állattá változtatta az odavetődő férfiakat. Egy hősnek azonban sikerült fölfedeznie hollétüket, és a saját találmányú bájjal segítségével megakadályozta azt, hogy a varázslónő állattá változtassa őt is. Sőt, kicsikarta még annak a titkát is, hogyan ígézhetné vissza a többieket is.

Amikor azonban a hős fölszólította az oroszlánt, öltse föl ismét emberi alakját, a ragadozó így felelt:

- Egyszerű közkatona voltam, most pedig az állatok királya vagyok, mindenki tisztel, és fél tőlem. Ilyen is akarok maradni!

A hős ekkor a medvéhez fordult, aki így válaszolt:

- Igaz, emberként szebb voltam, manapság azonban jó sorom van. Szépséges medvehölgyet vettem feleségül és boldogan élek!

- Magam sem cserélnék semmi pénzért - jelentette ki a harmadik kérdező. - Engem farkassá varázsoltak és juhokat ejtek zsákmányul. No és aztán? Még mindig jobb vagyok, mint az az ember, aki az embernek farkasa, és fölkoncolja a felebarátait!

Száz szónak is egy a vége: az állattá varázsolt férfiak nem akartak visszaváltozni emberré.

A KERTÉSZKEDŐ MAJMOK

Indiai mese

Pompás ünnepséget
maharadzsza kertésze
zenebonát meg
az orrát, amiért
ott a nagy téren
locsolnia a fejedelmi
S ekkor pazar ötlete
Azt eszelte ki, hogy majd a
munkáját. Meg is kérdezte a
a kis szívességet.

- Hát persze - nyugtatta meg
mindent!

- Hanem azt
a lelkére a

Azzal ment is vigadozni,

- A kertész túl sok vizet pocsékol
csináljuk majd. Először is
vesszük a gyökérzetüket.
nyúlnak, azok két vödör vizet
egyed.

A kertész persze elvesztette az állását, és megtanulta,
aki ért is hozzá.

rendeztek Benáresz városában, Indiában. A
sóváran hallgatta a távolról odaszüremelő
vidám zsvajgást, és igencsak lógatta
sürgős tennivalója miatt nem lehetett
szórakozó sokadalomban: meg kellett
palota kertjének rózsalugasát.

támadt!

kertben élő majmokkal végezteti el a
majmok főnökét, megtenné-e neki ezt

a majomvezér -, mi majd elintézzük

ajánlom, rendesen dolgozzatok ám! - kötötte
a kertész.

s a majmok tüstént munkához láttak.

- jegyezte meg a főnök -, mi sokkal okosabban
kirángatjuk a földből a növényeket, és szemügyre

Amelyiknek a gyökerei mélyre
kapnak, a többiek meg csak

hogy jobb, ha az végzi a munkát,

(Gergely Judit)

Könyvismertető

Bényei Miklós A nyomtatott debreceni könyvtörténetéből kötete változatos vonulatja fel, a sajtót. Ezek az írások a könyvkiadás és érdekes helyi bemutatásán át a lapkiadás tárgyalják a a könyvkiadás és múltját. A századi sajtótörténettel tudományos és céllal született, a alapját képezze a sajtótörténet máig szintézisének.

cívisszellem hírnökei - Írások a és lapkiadás című, legújabb témák sorát szerző válogatását publikációiból. debreceni történetétől a híres kiadású könyvek helyi sajtó és történetéig átfogóan debreceni időszaki sajtó nagyrészt 19-20. könyvkiadás- és foglalkozó kötet ismeretterjesztő szerző célja, hogy helyi könyv- és hiányzó átfogó

Az ünnep árnyai

Különösen télen vagyunk hajlamosak a depresszióra. Az ünnepi időszak nagyon megterhelő azok számára, akik egyedül élnek, családi problémáik vannak, vagy anyagi nehézséggel, munkanélküliséggel küzdenek. A karácsony utáni depresszió jelenségét olyan jól ismerik a szakemberek, hogy külön nevet is kapott ez a kór: ünnepnap-depresszió névvel illetik. (Egy amerikai felmérés szerint az emberek 32 százalékánál negatív érzések társulnak a karácsonyhoz, 22 százalékuk kifejezetten szorong az ünnepek miatt, s a megkérdezettek 7 százaléka pedig súlyos depresszióba esik ilyenkor.) A telefonos, illetve az internetes lelkisegélyszolgálatok, a krízisambulanciák forgalma a tetőfokra hág.

A köztudatban úgy él, hogy karácsonykor történik a legtöbb öngyilkosság. A valóság azonban az, hogy sem karácsonykor, sem szilveszterkor nem tesznek

magukban kárt az emberek, ellenben a január és a február a "legfeketébb" hónapok.

Az ünnep az újraértékelés, a számvetés ideje: fiatalkori álmainkat terveinket összehasonlítjuk a felnőttkor jelenbeli realitásaival, s nem egyszer fájdalmas eredményre jutunk. Karácsonykor sok ember vár valamilyen csodát, de ünnep végeztével belátja, hogy valójában nem sok minden változott meg.

Különösen szomorú ez az időszak azoknak, akik valamilyen égető szükséggel, az egyik szeretett családtag hiányával, komoly anyagi nélkülözéssel, azaz szegénységgel vagy valamilyen betegséggel küzdenek. Magyarországon évente körülbelül 20 ezer gyermek válik "egyszülős" gyerekké, mert elváltak a szülei. Mintegy 30 ezer hajléktalan tölti a karácsonyt valamilyen szeretetkonyhán vagy az utcán. 18 ezer fogva tartott a börtönben lesz az ünnepen

Karácsonykor a szokásosnál még kevesebbet mozgunk, és sokkal többet eszünk. Jelentősen megnövekszik a hashajtók és az emésztést serkentő gyógyszerek fogyasztási aránya. Az ünnepi szezonban kimutathatóan gyakoribbak az embereket ért állati harapások, valószínűleg azért, mert a szokatlan vendégjárás, a petárdázás, a felborult életritmus miatt megnő a kutyák agresszivitása.

A birtokháborítással, ingatlanügyekkel foglalkozó jogászok praxisa némileg fellendül a két ünnep között, illetve január első napjaiban. Állításuk szerint a rokonokkal, barátokkal való beszélgetések nyomán a sértett emberek felhergelődnek, hogy hosszabb ideje elhúzódó ügyeiket végre rendezzék. Egy brit felmérések szerint az év végi karácsonyi céges rendezvényeken különösen nagy számban történik szexuális kapcsolat a kollégák között. (A brit irodai dolgozók 41 százaléka állította, hogy ez az a rendezvény, ahol leginkább összeleledhetnek a már régóta szimpatikus munkatárssal.)

Így látja a pszichológus:

"Manapság divatos jelenség, hogy a szülők saját maguk helyett ajándékot adnak. Tárgyakkal próbálják pótolni azt a hiányt, amit csak személyllyel lehet: a szülővel magával. A szülő valahol érzékeli, hogy keveset ad saját magából, de ezt tárgyakkal igyekszik kiváltani, és akkor hihetetlen áron mindent összevásárol a gyerekeknek, hogy lelkiismeret furdalását valahogyan csillapítsa. Ezeknél a gyerekeknél tényleg létrejön egy olyan telítettség, hogy már nem lehet nekik örömet okozni.

Természetesen vásárolhatunk egy gyerekeknek sok ajándékot úgy is, hogy azzal nem követünk el hibát. A lényeg azonban az, hogy amikor a gyerekek már nem vágyai, hanem követeléseik vannak, és azokat a szülő azonnal kielégíti - mintha egy recsegő rádiót kapcsolna ki, hogy nyugta legyen -, akkor már a gyerekek inkább a zsarolás okozta örömet, nem pedig a kapott ajándék. Ezek kóros állapotok, és az ajándékozáshoz semmi közük.

Semmiképpen sem szabad az ajándékot a jutalommal összetéveszteni. Sok családban ezek összemosódnak, pedig alapvetően eltérő fogalmak. Három gyerekem van, de soha az életben nem jutalmaztam tárgyakkal. Olyan, hogy:

"Ha kijavítod a hármast ötösre, akkor megkapod a biciklit" - nálunk nem létezett soha. Ez szerintem nem működik. Mint ahogy az sem, hogy: "Nem kapsz születésnapodra semmit, mert rossz voltál". Így azután az ajándékozást mi az év bizonyos napjaira korlátoztuk: a születésnapokat, a karácsonyt és a húsvétot szoktuk ajándékozással is megünnepelni. Ekkor viszont teljesen függetlenül attól, hogyan szerepelt éppen gyerekem az iskolában vagy a családi életben, azt a mérhetetlen örömet próbáltam kifejezni, hogy ő van nekem, hogy vagyunk egymásnak. Ezért a lehetőségeimhez képest mindig gazdagon ajándékoztam meg a gyerekeimet. Nem kérdeztem soha, hogy mit szeretnének, és azt sem szeretem, ha a gyerekem sugallja nekem, hogy mire vágyik. Az én dolgom ugyanis, hogy ismerjem őket annyira, hogy tudjam, milyenek. Számomra mindig is nagy kihívást jelentett, hogy kitalálom-e a vágyaikat." /Ranschburg Jenő pszichológus/

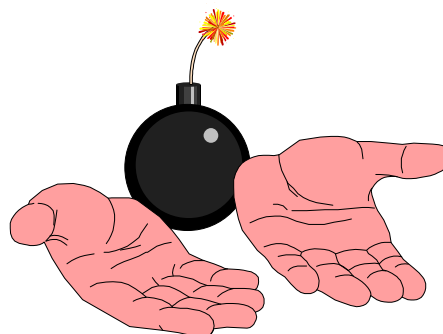
Karácsonyi stresszforrások:

- **A rokonság:** A rokonok bármikor képesek konfliktust és stresszt okozni, de a feszültség az ünnepek során fokozódik, hála a többnapos együttléteknél, amikor mindenkinek mindenkire alkalmazkodnia kell. Az érem másik oldala pedig éppen az, ha nem lehetünk azokkal, akiket szeretünk. Karácsonykor az emberek még többet gondolnak elvesztett szeretteikre, és mert az ünnepeket nélkülük töltik, különösen magányosak és szomorúak lehetnek.
- **Anyagiak:** Pénzügyi helyzetünk miatt is aggódhatunk bármikor az év során, de az ünnepek miatti túlköltekezés - ajándékok, étel, ital, szórakozás - kiemelkedő stresszforrás.
- **Fizikai terhek:** A megerőltető bevásárlások, a társas összejöveteleken való részvételek, az ünnepi ételek elkészítése, a magas elvárások, a testmozgás hiánya, a túlevés (és túlivás) - ezek mind "hozzávalói" az ünnepi stressznek. A kimerültség fokozza a stresszt, és beindít egy ördögi kört. Testmozgás és alvás - ezek a stressz és a kifáradás ellenszerei.

Mit tegyél és mit ne tegyél:

- Ne feledjük, a karácsony azért van, hogy pihenjünk, és együtt legyünk a szeretteinkkel, ne vegyük túl komolyan a külsőségeket!
- Kerüljük el a zsúfolt bevásárlóközpontokat!
- Hagyjunk időt munka után egy kis lazításra, kikapcsolódásra mielőtt belevetnénk magunkat a karácsonyi feladatokba!
- Az ünnepek alatt feltétlenül szakítsunk időt magunkra is!
- Óvakodjunk a túlköltekezéstől!
- Gondolkodjunk el azon, hogy vajon a karácsonyi készülődés örömet, vagy feszültséget okoz bennünk. Ha úgy érezzük, jókedvvel tölt el minket az ünnepi készülődés, akkor hagyjuk, hogy ez az érzés motiváljon bennünket.

dr. Pusztai Éva
tanulásmódszertan tréner

Juhani Nagy János Nevető kislexikona

É

ÉBRESZTŐÓRA	a nap első 45 perces foglalkozása álomkóros diákok iskolájában
ÉDESKÉS	a lépesméz darabolására szolgáló méhészkés
ÉGBOLT	csillagászati térképek árusításával foglalkozó kereskedelmi egység
ÉKESÍT	egy kis fadarabot aládugva kitámasztja az ajtót
ÉLMUNKÁS	kézfénésre szakosodott acélipari dolgozó
ÉNEKESNŐ	női operaénekesek elhízásának folyamata
ÉTELLIFT	a vacsora felkíváncozik a gyomrunkból

F

FAGY	0 C° alatt tárolt gondolkodó testrész
FAGYLALT	Bagaméri a férfikórusban
FAJANKÓ	porcelánedényeket előállító, alapjában véve rendkívül buta szakmunkás
FAKANÁL	(az angol <i>fuck anal</i> magyar fonetika szerinti átírása): hátsó testüregen keresztül történő nemi közösülés - konyhában
FAKUTYA	Pinocchio kedvenc állata
FALIKAR	fatörzsön lévő odúba mélyen benyúló végtag
FALRAGASZ	papírból és tapétaragasztóból összegyúrt massa, mellyel a panellakások elemeit erősítették egymáshoz
FANYŰVŐ	kártékony növénypusztító rovar násznagya
FARAG	szilárd növénytestet toldalékokkal alakít
FAROSTLEMEZ	a CD elődje, de nem különösebben vált be
FATTYÚ	nagyméretű, fehér tollú vízimadár (<i>Cygnus</i>) házasságon kívül született fiókája
FÁJDALOM	szomorú napjaimon előadott zeneművem
FEDÉL	bennszülöttek menedéke, 12 órakor húzódnak be alája a tűző nap elől
FEJETLENSÉG	VIII. Henrik feleségeinek halálos betegsége
FEJHALLGATÓ	(elektro)mágneses tomográf
FEJLESZTŐ	az új bár kissé halovány, és terjedelmét tekintve nem közzétehető technológiai koncepciók további kiérlelését elősegítő bűzös adalékanyag, amit a koncepcióra kennek, majd az egészet letakarják egy kendővel, és várják, hogy az anyag prezentálható méretűvé dagadjon
FEJSZÁMOLÓ	aki megmondja, hány fő tartózkodik egy helyiségben

FEKETELISTA	itallap a kávézóban
FEKETE ÖZVEGY	(<i>Latrodectus mactans</i>) víg özvegy
FELDERÍTŐ	mindig jókedvű kém
FELEJTHETETLEN	a gravitációval ellentétes irányba külső erőhatás nélkül haladni képtelen
FELMENŐ	nagyon elismert és népszerű, gazdag nagypapa
FELNI	gépkocsira kereket szerelni
FELSÁL	igen vékonyra vágott és így nyakra tekerhető marhahús
FELÜLÍR	magas épület tetején végez irodalmi tevékenységet
FELÜLMŰL	toronyház felső emeletén leheli ki a lelkét
FENÉK	1. tárgyak aljának szétfeszítésére szolgáló eszköz 2. derékra függesztett, hátul hordott, díszítőelemként funkcionáló kaszaélesítő
FENNHÉJAZÁS	krumplipucolás a padláson
FENNKÖLT	emeletes áruházban vásárol
FENYŐ	kizárólag téli kaszáláskor használatos pengeélesítő
FERDESZEMŰ	selejtes harisnya
FERENCESEK	alpinista ablaktisztító utolsó kétségbeesett kiáltása kollégájához, Ferihez
FERTŐ TÓ	nudista szexparadicsom
FESZTIVÁL	mai másnaposságod tegnapi oka
FÉKBETÉT	az erőszakosan közeledő férfiak visszafogására is igen jól alkalmazható különleges intimbetét
FILATORIGÁT	bélyeggyűjtéssel foglalkozó angol konzervatív politikusok elöntését megakadályozó műtárgy
FILE	kannibáloknál egy szelet filozófus
FILISZTER	a (nyárs)polgári kormány földhözragadt gondolkodású tagja
FILMRENDEZŐ	nem túl jól fizető raktárosi állás a filmarchívumban
FILODENDRON	mély, magvas gondolatokkal küzdő növény
FINÁNC TŐKE	korrupt vámtiszt által összeharácsolt vagyon
FINOMFŐZELÉK	halálba induló óvodások mantraként ismételtetett jelszava
FINOMITÓKA	kisüzemből származó, kellemes aromájú nedű
FINOMÍTÓ	olajjal erősen szennyezett állóvíz
FINTOR	1. disznóvágás északon 2. skandináv lakoma
FIÓKÜZLET	kizárólag fiókok értékesítésére szakosodott kereskedelmi egység
FLEKKEN	a konyhaköre hangos csattanással vastos hússzelet pottyán
FLOTTA	haditengerészeti egység, ahol minden simán megy

FOGADÓÓRA	az APEH által a fogorvosoknak kiszabott 60 perces időtartam, amely alatt be kell fizetniük a tevékenységükből eredő adót
FOGANAT	foggyulladásból feldagadt arc
FOGARAS	hamis aranypéNZ, amibe beletört a fogunk
FOGPISZKÁLÓ	kontár fogorvos
FOGYASZTÁSI ADÓ	elhízott hölgyek által látogatott fitness centerekre kirótt közteher
FOLKLÓR	népi fertőtlenítőszer
FONETIKUS	erkölcsös telefonáló
FORDÍT	nagyothallók konferenciáján tolmácsol
FORGALOM	1. út menti pihenőhelyeken a megfáradt gépkocsik számára lerakott szalmaágy
FORGÁCS	famunkások által végzett pörgő mozgás
FORMABONTÓ	épület eredeti alakját radikálisan megváltoztató hatalmas, lengő vaskolonc
FORRÓ DRÓT	rövidzárlatos vezeték
FORRÓNADRÁG	bevetésen tevékenykedő tűzoltók alsóruházata
FOTOGÉN	a jó alakú, csinos lányokban megtalálható örökítőanyag
FÓKA	nagy fő kiskorában
FÓKABÉBI	kisméretű felmosórongy
FÓRUM	1. tömény szeszesital, melynek fogyasztása előnyt, fórt ad 2. társas összejöveteleken beszélgetés közben fogyasztott, cukornádból erjesztett, alkoholtartalmú, felmelegített ital
FÖLDESÚR	részegen hazatántorgó nagybirtokos, aki többször is meghempergett az útszéli pocsolyákban
FÖLDHÖZRAGADT	felkelni képtelen atomrészeg egyén
FRANKÓ	Délnyugat-Európából behurcolt nemi betegség
FUGA~FÚGA	1. hidegburkoló szakmunkások által előszeretettel füttyörészett zenemű 2. csemperagasztás közben keletkezett instrumentális zene
FURDAL	olajfúró munkások munkadala, mely a kíváncsiságról szól
FUTÓSZALAG	sprinterek ezt szakítják át célba éréskor
FUTURISTA	nagy sebességgel közlekedő természetbarát
FÜRDŐRUHA	önállósodva a medencében lubickoló öltözet
FŰRÉSZMALOM	a pázsit bizonyos részeinek hasznosításával sült kenyer alapanyagát (fűliszt) előállító sütőipari objektum
FŰRÉSZTELEP	tarack gyökerével működő elem

Filmajánló

A Faun labirintusa

PAN'S LABYRINTH

Eredeti cím: El Laberinto del Fauno

Rendező: Guillermo del Toro

Forgatókönyv: Guillermo del Toro

Operatőr: Guillermo Navarro

Gyártó ország: Mexikó

Gyártási év: 2006.

Spanyolország, 1944. A polgárháború véget ért.

Carmen (*Ariadna Gil*) kislányával, Oféliával (*Ivana Baquero*) újdonsült férjéhez költözik. A tekintélyelvű, hideg Vidal (*Sergi López*) Franco tábornok seregének egyik kapitánya. Ofélia nem szenvedheti új környezetét, és egy rejtélyes labirintusban keres menedéket, melyet hatalmas házuk mögött fedezett fel. Védelmeszöjévé egy varázslatos teremtmény Faun szegődik, aki felfedi, hogy a kislány egy mágikus királyság rég elveszett hercegnője. Hogy kinyomozza az igazságot, Oféliának három veszedelmes próbát kell kiállnia, próbákat, melyekre senki nem készítette fel... A mexikói sok filmdíjas rendező Guillermo del Toro ezúttal egyedülálló, fantáziadús eposzt készített, egy rémregényes tündérmesét, mely a polgárháború utáni, Franco elnyomása alatti Spanyolországban játszódik. *A Pán labirintusa* del Toro hatodik, minden eddiginél nagyobb kaliberű alkotása, melyben sikerült nagyszerű filmjei legfontosabb elemeit ötvöznie. A rendező az *Ördöggerinc* (*The Devil's Backbone*, 2001), a spanyol polgárháború kísértettörténet történelmi és morális tematikáját ötvözte olyan filmjei ezerarcú vizualitásával és izgalmas dinamizmusával, mint a *Pokolfajzat* (*Hellboy* 2004) és a *Penge 2.* (*Blade II*. 2002). Faun labirintusa Ofélia, az

álmodozó kislány szemén keresztül tárul elénk, a kislányén, aki mostohaapja vidéki katonai hadállásáért kényszerül feladni megszokott környezetét. Az érthetetlen kegyetlenség felségterületén a gyenge és magányos Ofélia valós és fantázia szülte szörnyekkel találkozva saját sötét meséjét éli át.

Egy magányos gépkocsi robog a spanyol vidék egy szűk útján 1944-ben. A hátsó ülésen egy kislány Ofélia és édesanyja Carmen utaznak új otthonukba. Az okos, álmodozó kislány mindennél többre becsült mesekönyveit szorítja magához anyja gyengéd dorgálása ellenére, hogy ideje lenne félrerakni gyerekes rajongásait. Nem valószínű ugyanis, hogy az efféle időtöltést jó szemmel nézi majd Ofélia új mostohaapja Vidal kapitány. Carmen pedig, aki második férje gyermekét várja, mindennél jobban szeretné, ha lánya jó viszonyban lenne a férfival, akire jövőjüket bízta.

Ofélia számára azonban a mesék jóról és gonoszról, varázslatról és veszélyről sokkal többet jelentenek holmi szórakozásnál: ablakot a világra, a mindennapok lehetőségeinek és rejtelseinek felfedőit. A szitakötő, amely felkelti Ofélia érdeklődését, amikor megpihennek útközben, és amelyet követ az erdő sűrűjébe, a kislány számára nem esetlen

rovar, hanem ragyogó smaragd nagykövet, aki birodalmában üdvözli őt.

Úti céljukhoz érve azonban Ofélia és édesanyja nem kapnak meleg fogadtatást a vidéki Spanyolhon elhagyatott malmában, melyet katonai hadiszállássá alakítottatott át Vidal kapitány. Bár a Kapitány fogadja őket, nem rejti véka alá haragját késedelmük miatt. Ráadásul a tiszt hideg, szigorú viselkedésével a legcsekélyebb jelét sem mutatja, hogy szerető apja kívánna lenni Oféliának, aki évekkkel ezelőtt veszítette el édesapját. Vidal a fiút akarja, akit Carmen a szíve alatt hord, nem a családot.

A malom területén mindenütt fegyveres katonák vannak. Az ellenálló csapatok kiirtásával megbízott Vidal és katonái fanatikus módon kergetik ellenfelüket. Mindezidáig a felkelők sikeresen siklottak ki a fasiszták kezei közül, ők azonban megszilárdították pozíciójukat a térségben. A helyi lakosok, akik főznek, és rendben tartják a

A mitológia

Az ógörög isten Pán – római megfelelője Faun – eredetileg a pásztorok és a nyájak istene volt mielőtt a Termékenység és a Természet istenségével azonosították. Pán a Természet egészét testesíti meg, jó és rossz oldalát egyaránt, mindenféle morális besorolás nélkül. Lényegében semleges karakter, aki ugyanúgy okozója a teremtésnek, mint a rombolásnak. Hermész és Drüopé nimfa gyermekeként – más legendák szerint Hermész és Pénélopé (Ulysess felesége) fia – kecskebak lábakkal és szarvakkal jött a világra. Anyja szörnyeteg kinézete miatt elhagyta, így apja Hermész vette magához és vitte az Olümposzra, így ruházva fel Pánt az istenséggel.

Pán azonban gyűlölte az olümposziakat, akik csúfot üztek furcsa külsejéből, és szívesebben élt a szatírok, nimfák és más Természet istenségek társaságában Arkádia erdő sűrűjében.

Pán jellegzetes sípja Syrinx nimfáról kapta a nevét, akibe Pán igencsak belebolondult. Vágyai elől menekülve a nimfa náddá

Háttértörténet

Guillermo del Toro a mexikói filmkészítők dinamikus generációjának tagja. Barátai és kollégái többek között Alfonso Cuarón (*Az ember gyermeke*, *The Children of Man*, 2006) és Alejandro González (*Bábel*, *Babel*, 2006). Gyakran támogatva egymás terveit, ezek az

katonák lakhelyeit, csendben végzik a munkájukat, és csak akkor beszélnek, ha kérdezik őket. Carmen egészségi állapota egyre ingatagabb, legyengül, és csakhamar ágyhoz kötötté válik. A feszült és félelmetes környezetben Ofélia Mercedes-szel a házvezetőnővel barátkozik össze, aki megmutatja neki a malom közelében elterülő, elhanyagolt, labirintusszerű kertet. A kert tekervényes ösvényeivel csodálatos helyszín a barangolásra, bár sötétedés után könnyen eltéved benne az ember.

A labirintus-kert csakhamar Ofélia menedékévé válik, sötét rejtkehellyé a magány és a bánat elől. Fantasztikus teremtmények és hatalmas erejű bűvös talizmánok lelőhelye, melynek a csibész, kifürkészhetetlen Faun (Doug Jones) az ura. Itt kell Oféliának elboldogulnia saját világával, és a szörnyekkel, melyek nem csak a képzeletében, de mindennapjaiban is kísértik őt.

változott. Dühében, hogy kudarcot vallott, Pán kivágta és különböző hosszúságban feldarabolta a nádat, majd sípot készített belőle.

Pán rossz hírnevét ellenszenves személyiségével érdemelte ki. Ha felébresztik álmából, őrjöngő düh önti el, és olyan szörnyeteg hangot ad ki, mely dermesztő félelmet és rettegést kelt mindazoknak a szívében, akik hallják. A gyanútlan halandók közelében szándékosan váratlanul jelenik meg, hogy halálra ijessze őket. Szexuális étvágya is legendás: nimfák, istennők, sőt még szatírok is vágya áldozatává váltak.

Kétségtől szörnyűsége híre, és fizikai jellegzetességei együtt készítették a középkori keresztényeket Pán démonizálására, és hogy a folyamatos küzdelmükben a pogányság ellen a Sátánra aggassák Pán személyiség jegyeit. Pán az egyetlen isten, aki megízleli a halált. Elmúlása az évszakok váltakozásával szimbolikus: út a nyárból az őszön át a télbe.

alkotók élesztették fel a mexikói filmet fantáziadússá, izgalmassá és merésszé téve azt. Del Toro 1993-ban *Cronos* című filmjével szerzett magának nemzetközi hírnevet, az allegorikus vámpírmesével, mely az Ariel-díjtól (mexikói Oscar) kezdve a cannes-i

kritikusok díjáig sok kitüntetésben részesült. A *Faun labirintusa* del Toro eddigi legszemélyesebb alkotása, melyben a gyermekkorról való mély jártasságát színezi extravagáns képzelőerejével, és szenvedélyes érdeklődésével a spanyol polgárháború és az ideológiák veszélyei iránt. Egy ártatlan kislány hitét mutatja be egy ember teremtette gonosz környezetben. A *Faun labirintusa* az első képkockától magába rántja a nézőt összetett világába, ahol egy káprázatos, félelmetes és megindító történet ragadja magával.

A *Faun labirintusa* del Toro második filmje, mely a spanyol polgárháború (1936-1939) háttér motívumait leplezi le. A háború azzal kezdődött, hogy egy jobboldali katonai csoport megkísérelte megbuktatni az újonnan választott baloldali kormányt, melynek számos célkitűzése között szerepelt egy alkalmazható földreform beiktatása az ország földművesei számára. A Francisco Franco vezette nacionalistákat a Katolikus Egyház hierarchiája és a spanyolországi földbirtokos elit támogatta, valamint anyagi és katonai segítséget kapott Hitler és Mussolini kormányától. A kormánypárti Köztársaság Hadsereghez sok spanyol polgár, többek között kommunisták és anarchisták csatlakoztak. A köztársaság pártiak szintén kaptak katonai és anyagi támogatást az országhatáron túlról: a Szovjetuniótól és Mexikótól. A háború áldozatainak számát kétszázötven-ezertől az egymillióig becsülik.

Del Toro érdeklődése a spanyol polgárháború és Franco tábornok uralma iránt mexikói gyermekkoráig datálható. Mexikó számos menekültnek adott otthont. „Mexikó igen bátor országgént viselkedett a Polgárháború idején. – mondja del Toro. Minden köztársaságpárti bevándorló előtt ajtót nyitottunk. A száműzöttek nagy hatást gyakoroltak Mexikó kultúrájára, és a mexikói filmre.”

Del Toro ezt a korszakot elsőként az *Ördöggerinc* (The Devil's Backbone, 2001) című filmjében tárta föl, mely a háború utolsó napjaiban, egy fiú árvaházban játszódik. Del Toro úgy tartja, hogy a tündérmesék gyakorolták rá az első mély benyomást. Az ókortól fogva szájhagyomány útján terjedő történetekből eredeztethető 17.-18. századi mesék vérrel és erőszakkal éppúgy tele vannak, mint szépséggel és varázslattal. A fantasztikus történetek közönségük félelmeiről

és aggodalmaikról szóltak felnőtteknek éppúgy, mint a gyerekeknek.

„Kisgyermekkoromtól fogva lenyűgözött a mese és az elv, mely szerint működik. – mondja del Toro. Nagyon szerettem az eredeti Grimm meséket olvasni, mindig azt gondoltam, hogy a mese formája a legtokéletesebb mélyen megrázó képek előhívására. Hans Christian Andersen és Oscar Wilde meséi tele vannak finoman álcázott borzalmas és brutális epizódokkal.”

Akárcsak tündérmese elődjei, a *Faun labirintusa* a fantáziát és a természetfelettit alkalmazza a való világ – ez esetben a Franco uralma alatti Spanyolország - gonoszságával és erőszakosságával való ütköztetésre. A rendező szavaival: „A *Faun labirintusa* a Franco uralom első szakaszában játszódik, és a fasizmus leglényegéről szól. Számomra a fasizmus az abszolút horror képviselője, és mint ilyen a legideálisabb tündérmese téma felnőtteknek. A fasizmus ugyanis elsősorban az ártatlanság, így a gyermekkor megrontása. A lélek halálának is nevezhetjük.”

„Vidal feladata, hogy megsemmisítsen egy csoportot, és ezt gondolkodás nélkül hajtja végre. Nem érdekli kiket üldöz, és miért. Szomorú, de azt gondolom, vannak emberek, akik hisznek abban, hogy jó célért ölnek, és békésen térnek nyugovóra a hitük által feloldozva. Vidal kapitány a labirintusban ólálkodó teremtményeknél is nagyobb szörnyeteg.” – mondja del Toro. A fasizmus apránként emészt fel, nem feltétlenül fizikailag, de lelkiileg mindenképp.”

Ofélia rémisztő teremtményekkel osztja meg világát, gyerek-evő óriásokkal és hatalmas gonosz varangyokkal. A Faun, a labirintus gazdája igazi rejtély, egyszerre játékos, ellentmondásos, és erőszakos. „A szatírok se nem jó, se nem gonosz teremtmények – mondja del Toro. Csibész, ambivalens lények: ugyanúgy tudnak embert ölni, mint életet lehelni egy virágmezőbe. Ők maguk a Természet: hanyagok és közömbösek. A Faun nagykövet, aki Oféliát arra ösztönzi, hogy felfedezze saját lelkét, vagy épp hogy rádöbbenne képtelen rá.”

Gondos, minden részletre kiterjedő kutatásra épült a *Faun labirintusának* valós és fantázia világa. Del Toro beleásta magát a nacionalista korabeli gépjárművektől a mitológián át a mese különböző műfajainak rejtelmeibe, hogy

megalkossa Ofélia alvilági kalandjait. „Minden részlet szigorúan klasszikus szabályokat követ: van lakoma, ahol nem szabad fogyasztanod, van a három ajtó, és vér... - magyarázza a rendező. Ez a környezet egyszerre varázsol

A kulisszák mögött

Guillermo del Toro-nak egy év előkészületre, négy hónap forgatásra, és fél éves utómunkálatra volt szüksége, hogy megalkossa a *Faun labirintusát*, mely a rendező szerint eddigi legtökéletesebben kivitelezett filmje, és amelyre a legbüszkébb. A fő vizuális befolyást nem filmek, hanem festmények gyakorolták rá. „Goya a spanyol festő a kezdetektől nagy hatással volt rám, főképp a számomra

dermesztő félelmet és felemelő csodát. „Ennek a mesevilágnak van egy különösen sötét oldala – vallja be del Toro. Még a tündérek is húsevők!! Azt akartam, hogy minden teremtményben legyen egy kis gonoszság”

lenyűgöző 'Fekete festmények' gyűjteménye. Példának okáért a labirintus egyik fő figurája a Pale Man (Sápadt Ember) inspirációjául a *Szturnusz felfalja fiát* című kép szolgált. A Pale Man egyébként a film legszürreálisabb szörnye. A szemeit a tenyere közepén hordja egy-egy stigmaként, kezeit úgy használja, mint egy pávatollat, amikor az arca elé teszi.

Fekete festmények / Szturnusz (1820-23)

Ha a film egészének hangulatát nézzük, ez alkalommal leginkább Arthur Rackham mese illusztrációiból merítettem. A Faun figuráját nagy részben Arthur Rackham művészete ihlette. Azt akartam, hogy szerves, élő anyagokat használjunk, így alsó teste lombokkal és ágakkal borított, mintha ténylegesen testileg is a Természet része lenne. Hogy a lehető legvalóságosabbnak tűnjön egyáltalán nem használtunk hozzá digitális effekteket.

Minden feltalálói nagyság és varázslatos vizuális művészet ellenére del Toro soha sem akarta a *Faun labirintusát* egyszerű fantasy filmmé tenni. „Számomra a *Faun labirintusa* háborús kontextusba helyezett dráma tündérmesei és mitológiai elemekkel fűszerezve. Egy történet, melyről azt remélem

mindannyiunkat érintő kérdéseket vet fel.”

Alfonso Cuaron a film egyik producere kísérte el del Toro-t a *Faun labirintusa* premierjére a 2006-os Cannes-i Film Fesztiválra.

„Huszonkét perces taps követte a filmet. – emlékszik vissza. Döbbenetes élmény volt. Ezek a filmek az erkölcsi választásokról szólnak. A gyerekek világához kötődnek, és megmutatják, hogyan válik az ideológia az emberiség legnagyobb csapdájává és börtönévé. – folytatja Cuaron. Félelmetes, ahogyan Guillermo a műfajokkal zsonglörködik. Semmit sem veszít a fantázia világ által keltett feszültségből. Semmit sem veszít a politikai vitákból, melyeket élénk tár. És mindezekkel együtt valójában mélyen humanista művet alkot.”

<http://www.panslabyrinth.com/>

Idézetek

Hamvas Béla gyűjtéséből

ASZÓ

Minden szónak van varázsereje: amilyen szellemet idéz, olyan jelenik meg.

KÖLTÉSZET – BÖLCSESSÉG

Építs kunyhót vagy büszke termeket,
fanyar, vagy édes töltse serleged:
életfádról a hervadt őszi lomb
lassan, keringve hull – míg eltemet.
Tölts és koccints! a bor vad láza sok
gondot megöl: reményt s gyalázatot!
Holnap? – Holnapra elsodornak az
örök homályba hulló századok.

Élet s Halál közt dús gyümölcsbe ért
lelkem ágyában sok fanyar miért;
csak az Ember maradt örök titok:
„Mért él, ha meghal? S mért hal meg, ha élt?”

A Nagy Kéz ír s továbbmegy; és a holt
egek zúgják a lángoló sikolyt:
millió könny egy sort le nem törül,
millió jaj egy betűt ki nem olt!

Az ősi Titkot sose leste ki
elmém: azt hittem, nincs mit veszteni
az étellel; s most búsan mondom: Óh,
bárcsak lehetne újra kezdeni!

Omar Khajjám

ORVOSI TANÁCSOK

Az élet rövid, a mű örök; a kellő pillanat hamar elröppen, a kísérlet csalóka, az ítélet nehéz. Azonban nemcsak az orvosnak kell megtennie a magáét, hanem a betegnek, a környezetnek és a külvilágnak is.

A böjtölést az idős ember bírja a legjobban; aztán a középkorú, a legkevésbé a fiatalabb, még kevésbé a gyermek, s a gyermekek közül főként nem az élénk természetű.

Ha alvás és ébrenlét a helyes mértéket túllépi, káros.

Az, amit az ember nagyon megszokott, megvéd, még akkor is, ha nem egészen helyes. Az idegenszerű, amit az ember nem szokott meg, fenyegetőnek tűnhet, de emiatt még ne kerüljük.

Vannak emberek, akik a telet, vannak, akik a nyarat kevésbé jól viselik el.

A szentség csak a szent ember számára nyilatkozik meg; a laikusnak azt, amíg a tudás titkaiba beavatva nincs, elmondani tilos.

Hippokratész

CINIKZIS BÖLCSESSÉG

Antiszthenésztől azt kérdezték, mi az ünnep? Azt felelte: alkalom az ivásra.

Jobb a hollókra támadni, mint a hitelezőkre, mert amazok a halottakat emésztik fel, emezek az élőket.

Azt kérdezték, miért bánik olyan durván tanítványaival? Az orvos is így tesz betegeivel.

Amikor Antiszthenészt megkérdezték, miért járnak a bölcsek a gazdagokhoz és nem megfordítva, így felelt: Mert a bölcsek tudják, mire van szükségük, de a gazdagok nem; különben ezek is jobban vágyódnának a bölcsességre, mint a pénzre.

Olyan élvezeteket keress, amelyek a munka nyomában járnak, nem előtte.

Antiszthenésztől azt kérdezték, hogyan kell a politikával foglalkozni. Tégy vele úgy, mint a tűzzel, válaszolta, ne menj hozzá nagyon közel, mert megégsz, nagyon messze se, mert megfázol.

Antiszthenész azt mondta, hogy a hóhér jobb ember, mint a zsarnok. Mikor ennek okát kérdezték, azt felelte: A hóhér csak a bűnösöket végzi ki, a zsarnok az ártatlanokat is.

Amikor Antiszthenésznek valaki azt mondta, hogy a szegények a háborúban elpusztulnak, azt felelte: Ellenkezőleg, még többen lesznek.

Aki ellentmond, azt ne ellentmondással büntesd, hanem tanítsd, mert senki sem gyógyítja meg a bolondot azzal, ha maga is megbolondul.

Mint a vasat a rozsdá, úgy emészti az irigyet saját lelke.

Olyan útravalót kell vinni, amit a hajótörött is kimenthet magával.

Antiszthenész

Diogenész azt sem hallgatta el, amit tanítójáról gondolt: ez is csak olyan, mint a kürt – nagy hangjától nem hallja meg, amit maga beszél.

Diogenész szemére vetették, hogy tisztátalan helyekre jár. A nap is, úgymond, mégsem mocskolódik be.

A kheironeiai csata után elfogták és macedóniai Fülöp elé vitték. Fülöp azt kérdezte tőle: kém-e? Ő azt felelte: Igen, kikémlelője vagyok a tehetetlenségednek.

Látta, hogy az államkincstár őreinek írnokei tolvajt kísérnek a börtönbe. Nagy tolvajok viszik a kicsit, mondta.

Kalliszthenészt boldognak mondták előtte, mert Nagy Sándor fényes lakomára hívta meg. Ellenkezőleg, szólt, nyomorult szegény, mert akkor kell reggeliznie és ebédelnie, amikor Nagy Sándornak tetszik.

Gazdag városban és gazdag házban nincs helye az erénynek.

Valaki azt mondta neki: A szinopeiek arra ítélték, hogy távozzál városukból. Diogenész azt felelte: Én pedig arra ítéltém őket, hogy ott maradjanak.

Mikor azt kérdezték tőle, melyik idő alkalmas a házasságra, azt felelte: Fiatalnak még nem, öregnek már nem.

Diogenész

A SORSSAJ NEKIZDŐ

Ne kívánd, hogy az események úgy történjenek, ahogy neked tetszik. Elégedj meg azzal, hogy a dolgok úgy történnek, ahogy éppen történnek, és akkor eléred a belső békét.

MJ AZ AKADÁLY?

A betegség akadály a test számára; de nem akadály az akarat számára, ha nem akarja, hogy akadály legyen. A bénaság akadály a tagok számára, de nem akadály az akarat számára. És ez mindenre vonatkozik, bármi is érjen. Ha ezt belátod, el fogod érni, hogy valami más számára akadály lesz, számodra azonban nem.

A TEST ÉS A LÉLEK HARCA

Számos harc dúl bennünk. A test a lélek ellen harcol, a lélek a test ellen lázong. Ha ebben a széthúzásban a test vágyai bizonyulnak erősebbeknek, a lélek rútot elveszti méltóságát és felette szégyenletes lesz szolgálnia annak, akihez a parancsolás volt méltó.

Ha azonban a lélek aláveti magát urának, a magasabb rendű ajándékokban leli gyönyörűségét, a földi örömeik ösztönzéseit lábba tiporja, és halandó testében nem engedi uralomra jutni a bűnt, az értelem rendezett elsősége tesz szert, és erődítményeit nem ingatja meg a lelki gonoszság semmiféle hiú képzelgése.

Mert az embernek akkor van igazi békéje és igazi szabadsága, ha egyrészt a testet a lélek igazgatja bíróként, másrészt a lelket Isten kormányozza oltalmazóként.

Értsük meg, hogy mennél jobban buzgólkodunk üdvösségünkért, ellenségünk annál több gáncot fog vetni nekünk. De az, aki bennünk van, erősebb annál, aki ellenünk van, és az által vagyunk erősek, akinek erejében bízunk. Azért engedte az Úr megkísérteni magát a kísértőtől, hogy annak példája oktasson bennünket, akinek segítségére támaszkodunk. Az ellenséget nem az erő hatalmával, hanem a törvény bizonyosságával győzte le, egyrészt, hogy ezzel jobban megtisztelje az embert, másrészt, hogy súlyosabban büntesse az ellenséget, mert az emberi nem ellenségét így már nem Isten, hanem mintegy az ember gyúrta le.

Szent Leó

Boldogújévet!

infó X. évfolyam, január havi információs kiadvány.

No. 102.

Lezárva: 2008. január 10-én, Debrecen.

"Segítőkéz" Lelkisegély Telefonszolgálat

e-mail: debrecen27@sos505.hu

Rénes László ®

